

**Aenhang van de burgerlicke keuren belangende de opzicht
ende verzorginge jegens brand ende gelijk ongeluc, gemaect,
vermeerdert ende verandert by Schout en de Schepenen dezer
stadt Leyden, mit goetduncken ende advijs van
Burgermeesteren der zelve stede**

<https://hdl.handle.net/1874/8936>

L 10285g

AENHANG

Van de burgerlicke Keuren
 belangende de opzicht ende verzor-
 ginge tegen brand ende gelijc ongeluc, ge-
 maect, bevestiget ende verandert by Schout
 ende Schepenen dezer Stadt Ley-
 den, mit goetdunckten ende advijs
 van Burgermeesteren der
 zelver Stede.

Ten bevel van die vande Gerechte
 der voorschreven Stadt Leyden,
 Gedruet opt Waedhuys aldaer,
 inden Jare 1591.

Schout ende Schepenen dezer Stadt

Leyden hebben mit advijse van Burghermee-
steren alhier, de Burgerlicke Keuren dezer Ste-
de, belanghende de opzicht ende versorginghe
jegens brand ende gelijk ongeluck (daer voren
God almachtich deze Stede genadelick gelieve
te bevaren) beginnende nu° xliij. ende eynden-
de nu° lvij. deur-zien, vermeerdert, ende ver-
andert inder vougen naer volgende.

Smeer-branderyen.

Jemant ey zal eenich smeer 43.

mogey brandey, dan op eenige van
de uyterste grachten aen de West-
zijden, ende dat in huysken mit
harder dak gedecket, ende steeney
sevoor-steeney hebbende: teken op
voerbeynde van t'huys gulden je-
gens den Schout, ende t'huys duy-
zent steeney jegens de Stede, ende
dat de Schout bovey diey t'werck

zal doer afbreken tot coste van diey gebruyckey.

Vlas ende Heckelsters.

Jemant ey zal van nu voortf-aey binney 43. A.

dezer Stede eenich ongezwingeit volasch mogey brin-
gen, op voerbeynde van t'goet, ende arbitralicken te schi-
den gecorrigheet. Ende t'gunt alreede binney gebracht ende mogey
zijn, gebickeen binney twee dagey vorder igt te bringen, op gelij-
ke voerbeynde ende correctie. Dat ooc gesien heeckelsters teeni-

ger tijden by der kerssen zulten moghen vberrekenen, tenzij mit open ver-
sterken, ende hebbende licht staende in een besloten lantakker, op
open way arbitralicken te vberden geoordeelt.

Brandweer vande Bonnen.

44. **O**t uyttinge bandey brand, de Gbelcke (dat
Sod afkeere) zal moghen comen, zal de Stadt moeten
hebben, ende in besoorlic vberden onderhouden, vier groo-
te mastladderen, acht brandladderen, elc mit twee yzeren hakken
boven an het eynde, om beyde de sparren deur lange yzeren veeren vast
gespijckert of geclonckten zijnde, vier blaken, vier hondert torcken,
twee zeylen, elc groot derlich elken, ende in alle vier hondert
achtendertich teeren brand-eunnen, ende elcke quartier of Bonne
gelijc volicht: te vberden, Twand-huyt, hondert acht ende veertich
brand-eunnen. Twel-huyt, hondert brand-eunnen. Tvel-
huyt, achtendertich brand-eunnen. Tgasthuyt vierendertich,
hondert vier brand-eunnen. Overt Hof, tzefflich brand-eunnen.
Zevenhuyzen, tzefflich brand-eunnen. Topenburch, hondert acht
brand-eunnen. Tnieuland, hondert vierentwintich brand-eun-
nen. Hogevolct, hondert twintich brand-eunnen. Burchsteng,
hondert vier brand-eunnen. Kere-vierendertich, hondert acht brand-
eunnen. Sansoorde, hondert vierentwintich brand-eunnen.
Sint Nicolaes graft, hondert vier ende twintich brand-eunnen.
Marcindorp rijn-zijde, hondert vier ende twintich brand-eunnen.
Marcindorp land-zijde, hondert twintich brand-eunnen. Obma-
ren rijn-zijde, achtendertich brand-eunnen, ende Obmarren
land-zijde, tzefflich brand-eunnen. Moeten Soorder elc vande
Sooschreven Bonnen, noch hebben vier huyt-ladderen, de twee
gemact van ebelast, elc lang dertich sporten, ende twee van
boomsche capraden, elc van drie ende twintich sporten: acht brand-
ladderen, elc van thien sporten, boven mit twee yzeren hakken, alle
Sooren: vier brand-hakken, vier blaken, vier hondert torcken,
ende twee zeylen, elc groot derlich elken.

Brand.

207

**Brandweer voor Kercken, Gasthuysen, ende
gelijke gemeene getimmerten.**

Dat de volgende gemeene getimmerten, 30 44. A
dezer Stede acconcomende, als oec Kercken, Gasthuysen, en
andere diegelycke gemeene plaetsen, zullen moeten onder-
houden zodanich brandweer als hier naer volcht. Eerst de stad
voor het Princen logement, ende de huysen in tbegriff van die
staende, twee groote mast-ladderey, Spier brand-ladderey, en Spier
brand-eunneerey, geteyckent behalven tstadts-wapen mit P. L. G.

Gloch voor de groote schule, ende voor tlectoort huys daer
aen, twee groote mast-ladderey, Spier brand-ladderey, en Spier brand-
eunneerey, geteyckent behalven tstadts-wapen mit G. S. L.

Gloch voor de Wage een groote mast-ladder, een brand ladder,
en brand-eunneerey, geteyckent behalven tstadts-wapen mit G. W. G.

Ende voor de Doy of Vercoep-halle opt steenschuyt, een
mast-ladder, twee brand-ladderey, ende Spier brand-eunneerey, ge-
teyckent behalven tstadts-wapen mit L. V. H.

De drie parochie Kercken dezer Stede, elc Spier mast-lad-
derey van zodanige langde datmen de laechste gotieken daer mede
zal mogey beclunnen, ende boven die elc twaelf brand-eunneerey,
geteyckent van sinte Pieterx kerc S. P. K. vande hoochiantx
kerc H. L. K. ende vande vrouwen kerc O. V. K.

Sinte Katrijnen gasthuys voor alle de huysen in tbesluit van
die staende, ende die men daer aen zonder te verhuysen gebruy-
kende is, Spier mast-ladderey, acht brandladderey, ende twaelf brand-
eunneerey, geteyckent behalven mit het gewoontlike Gasthuys
teyken mit S. K. G.

Het pest-huys of dult-huys achter de vrouwen kerc, voor alle
de huysen binnen tbesluit van die staende, als vorey, twee groote
mast-ladderey, Spier brand-ladderey, ende acht brand-eunneerey, ge-
teyckent behalven mit tgewoontlike Gasthuys teyken mit P. D. H.

Vrou Dijsbeths Gasthuys voor alle de huysen in tbesluit
van die staende, als vorey, vier groote mast-ladderey, vier brand-
ladderey, ende twaelf brand-eunneerey, geteyckent behalven mit
tgewoontlike Gasthuys teyken mit V. L. G.

Het Deprooſſchuyt, Voor alle de huyzen in tbeſtuyt Swan dieſe ſtande, als Voort, mitſgadert Voor de Doyhallen aldaer, vier groote maſt-ladderey, acht brand-ladderey, twee brand-emmeren, geteykent behalven mit tgevoonlicke Deprooſſe teyken mit L. P. H.

Het arme Woeſſchuyt, Voor alle de huyzen in tbeſtuyt ſtande, als Voort, mitſgadert Voor tvelthuyt, vier groote maſt-ladderey, acht brand-ladderey, ey twee brand-emmeren, geteykent behalven mit het gevoonlicke Woeſſe teyken mit A. W. H.

Het Huyſſuttichuyt, Voor alle de huyzen in tbeſtuyt Swan dieſe ſtande, als Voort, mitſgadert Swan tvelthuyt, twee groote maſt-ladderey, vier brand-ladderey, acht brand-emmeren, geteykent behalven mit tgevoonlicke teyken Swan het Huyt H. S. T. H.

De Duivelsiteyt, twee groote maſt-ladderey, vier brand-ladderey, ende acht brand-emmeren, geteykent V. N. V. S. T.

Dey grooten Bagijnhof, Voor alle de huyzen in tbeſtuyt Swan dieſe ſtande, vier huyſ-ladderey, acht brand-ladderey, gelijc de Bounen, ende zeffien brand-emmeren: ende de Kercke vande Voort grooten Hof, twee groote maſt-ladderey, al geteykent mit G. B. H.

Het Collegium Theologicum Swan mit op t Eccleſiaſticum graff gebouwt, Voor alle de huyzen in tbeſtuyt Swan dieſe ſtande, als Voort, twee groote maſt-ladderey, vier brand-ladderey, ende acht brand-emmeren, geteykent mit C. TH. O. L.

De Doelhuizen, elc een groote maſt-ladder, twee brand-ladderey, ende vier brand-emmeren, geteykent de Kloofdoel mit K. V. D. ende de Voortbooch doelen mit V. B. D.

Ende alle andere Oelmoſhuizen hier boven niet genoemt, Voor alle de huysken in tbeſtuyt Swan dieſe ſtande als Voort, elc twee huyſ-ladderey, gelijc de Bounen, twee brand-ladderey, ende vier brand-emmeren, geteykent mit ten minſten drie de Voortſte keltuizen Swan elicke Oelmoſhuizen daer die toe dienſen.

Brandweer van elc huys.

45. **N**le camerken, Waerdich by giſſinge ontrent dertich gulden, ende daer beneden, moeten Voor brand-veſſchap onderhouden een goet ende bruygbaer oof-
kal

207

val. Alle huyfken) Sabadich tuffchen) de dattich) ende twee hondat
guldens) by raminge, moctey onderhoudey een huyfladder. Alle
huyzen Sabadich tuffchen) de twee hondat) ende zeh hondat gul-
dens), moctey onderhoudey een huyfladder) ende een brandladder.
Ende alle huyzingen) over de zeh hondat guldens) by raminge,
moctey onderhoudey een huyfladder, brandladder, ende brandem-
mer. Des zalmen) datkenbovey onderhoudey moctey in alle Broei-
waryen, zeh brandemmeren: in alle Derwaryen, Moutmakaryen, ende
Zoutkeeken, Bier, ende in alle Backaryen, Seepziederaryen, Olyfla-
geraryen, Pottebackeryen, Zeylmakeryen en Schiepmakeryen twee,
al bovey de) nummer die al) vorey tot laft) day) elc) huyf) is) gefteft,
ten opzicht) day) huyf) Sabarde) day) zeh hondat) guldens) ende daer
over. Ende alle huyfladder) moctey vier sporten) lang) zyn) bovey
de) muryplaken) day) thuyf) daer) zy) toe) dien) en: Alle brandladder) de
oude) day) zeven) sporten), beyde) de) haken) daer) waft) in) gefpijckat) zyn-
de: Ende) dien) en) waerheit, ende) day) mit) woort) faey) doel) makten,
day) acht) sporten), mit) twee) yzery) haken) bovey) acy) het) ende) om)
beyde) de) sparren) de)ur) lange) yzery) veyen) waft) gefpijckat) of) ge-
cloncken) zyn)de).

*Mercken van brandweer, ende plaetse
om de zelve te stellen.*

Die brand-Over toecomende de huyzen) day) 46.
particuliere) Borgaryen, Floortaryen) of) Inwoonderen), ooc) de)
Stadt, de) Bonney, de) Kercken), ende) andere) gemeene)
huyzen), moct) day) stuc) tot) stuc) bescheydelic) gemerct) vobeyen) mit)
een) kenlic) ende) bevoorlic) teycken) gelijc) hier) naer) volcht.
Eerst) bevoornde) tot) de) huyzen) ende) andere) particuliere) ge-
timmeren), mit) het) teycken) day) Key) daer) die) onder) zyn) ge-
teyken): volghende) ende) op) de) pooste) die) de) Bonney) steyten) elc)
inden) huyzen) daer) toe) doey) maken), ende) ten) bevoornde) day) tege-
heelle) Key) in) bewaringe) houdey) zultey): ende) bovey) dien) mit) de)
nombre) of) getal) day) thuyf), achter) volghende) de) pooste) die) daer)
day) opt) Kaedthuyf) dezer) Stede) ge) vonden), ende) de) donkelden)
day)

Coay diey ary de Bonmeefterey respectivelicken gelevert zülley
Sobidey. Ende dat beyde mit roodt olie. verwe, ende in ciffrelette-
rey. Welcke minbre of getal, eenig genomeny ende gestelt zijnde,
niet en zal Sobidey verandert day ter ordonmantie Coay die van
de Straekte inder tijt. In Coongen dat de huyzen die daer naer
op nieuw zülley Sobidey gebout ende gemact, telken zülley Sob-
idey inne geclampt ende inne gevoicht op het nombre of getal
daer naest vorey gaende: doch onderscheyden mit eenige letterey
Soandey A. B. C. dey anderoy ordentlickey Soavolgende. Ende zül-
ley alle de Soorschreyey mercken, zo Sobet Coay t Boy als de
Soornoeinde nombre, belangende het brand-weer day alle par-
ticuliere huyzen Coay Borgerey, floorterey of Innevoonderey, in Coou-
geny Soorschreyey gestelt moctey Sobidey in het binnenste Soan-
de ladderey jegens malanderey ober, tusschey de vijfste ende
zeste sportey, ende optey brand-cummeerde nombre vorey, ende het
Bon-teyckey daer onder. allez ten eynde die tseffens zülley moctey
Sobidey bezien. Ende inderdey eigenaer day t huyz zyn eygen
mere ofte teyckey daer by begeert te hebben, zal tzelve moctey
steken, of suideny opte vijfde ofte zeste sporte, of tusschey de zelve
ary t huytste Soande ladderey, gelijc hem goetduncken ende ge-
liebey zal, ende nieuwwey elderey. Mer belangende het
brand-weer staende tot laste Coay dezer Stede, mitsgader
Coay Kerckey, Gasthuyzen, ende andere gemeene huyzen ende
getimmerdey, ende zülz oec vande Bonney, tzelve zal als vorey
geteyckent moctey zyn, Soande Stadt dicke tot het Stadthuyz
behalvetyt Stadts-wapen mit L. D. S. Soande Kerckey ende ge-
meene getimmerdey als vorey, ende Soande Bonney mit voor-
schreyey Bon-teycken, ende de letter Soande Bon-meeftere die de
zelve in bewaringe heeft: te Sobeten, op de ladderey tusschey de
zevenste ende achste sportey, ende de cummeerey mit het gewoon-
liche teyckey Coay het huyz of Boy, ende de letterey hier vorey ge-
stelt: of Soande Bon-meefterey dicht beneffens dey anderoy staen-
de. Ende zülley alle de letterey gemact moctey Sobidey day een
faictsoy ofte matseel, te Sobeten, in oude Romeynsche capitalen,
ende de nombre mit de gewoonlicker letterey of caracterey Soan-
de ciffer, ende geey andere.

~~de~~

Alle voorgaende mercken uyt te doen.

Dat alle omme confusie, verberinge, ende doo- 46.A
linge te mijden, zullien alle mercken spoorzande opt brant-
weer gestelt, goetly tijtly voor de anstatide sejonve
soorden uytgedach, gecassert of vorduytstert, ende alle de stucken
besoorticken in soougen spoorshredien, op mens geteyckent ende
gemerct, ende dat spoor deze prye alleuulicken tot costen ende
lasten deser stede.

Mercken van nieuwe stucken.

Dat telcken Jare sdaechs voor de schoude, 46.B
alle de gene die eenich brant-weer spandue hebben, sel-
be gesonden zullien soezey spoor den te stellen, ende
de Bonneesteren daer soay te verwiltigen, ten eynde het alsdan
zal moegen soorden geteyckent als sporen: welc comen zal
tot costen ende lasten soay etc. Roy, ende by den Bonneester over-
zich gedach doen zal soorden.

Plaetse om de brand-emmeren te hangen.

Dat alle seeren brand-emmeren, so vbel van- 46.C
de Stadt-huzen als soay soof-huzen ende alle ande-
re particuliere persouen, zullien moeten soorden gehan-
gen in de spoorhuzen soande plaetsen daer de zelve toe dienen, op
datmen die aldaer ter noot gereet, ende soandich zal moegen voin-
den ende gebruycken, gelijc ooc gehangen zullien moeten soorden
de emmeren soande Bonneesteren: alles ten soaer de gelegent-
heit soande plaetsen daer toe gantsch onbequamen soerde gevon-
den: In soorden geballe zuch staten zal ter discretie soay sche-
penmeesteren inder tijt.

47. **D**at alle Jare inde maent May Aprille
 de brand gerettschappes zullien Soberdey beschouf. Ende
 zalmen als day alle ladderey, haken, emmeren, zeylen, biakerey,
 torckey, ende oosbaten voor de deuren brengen, ende inder leggey
 ony beziem, geproust, ende beschouwet te soberdey, igtgezeet dat de
 gien die ladderey hebben may stengey of mastey gemact, de zelve
 niet ony de zee Jarey een voor de deuren gebracht zullien moctey
 Soberdey: Ende zullien d'ander Jarey moey volstey, doende an
 wijzinge wande plaetse, tzy in Kexken, Sasthurzen, of elderey,
 daer die leggey, hangen, of stey, mit Soerxtooch wande merckey.
 Ende zullien de zelve ladderey aldaer zo moctey stellet of leggey, dat
 de merckey may blytten bey bequamelic gezeem, ende de ladderey tal
 ken tijden des noot) gebruyet moey Soberdey. Worder zullien tallen
 sejon-dagen, de Bon-meeckerey alle tbrand-weer may tBoy, op
 een plaetse by den anderey brengen, onne gezamenlic getelt, en
 Soerzocht te soberdey: Ende by Soien, volgende de letter wande
 Bon-meecker op tgeveer stante, eenich Soeracbaer goet bebou
 den Soert, die zal de naerbolgende boeken igt zyn eygen beurey
 gehoudey zyn te betaken.

Ordre opte Jaer-schouwen te onderhouden.

47.A **D**at op de particuliere Jaer-schouwen die
 wande Gerechte inder tijt, hem aen wien de deelen,
 en zulk elc gedeelte een Soerindeel, of quartier wande
 Stadt besjouwen zullien: niet opte groote sejonve (May zee) Jarey
 te zee Jarey wallende) zullien hem aen twee deelen, ende elc ge
 deelte de helfte besjouwen.

Ende zal elcke partye opte Soerscheven sejonven gaende,
 in handey hebben het registerey wande Bouwen, inne voutende
 Soerclaringe may alle de hurzen, mit haer nombre, mit spaden
 may tbrand-weer, ende hem deur een wande Dienaren doey naer
 dragey een xode maten te minstey may Soercentwintich boeken
 lang,

lang, om daer mede Voor zo veel, mogelick is, de ladderey te mo-
gen metten, of die Soogende de Keuren, hooch genouch zijn of niet:
zonder dat Way moede Sober de zelve te rechtey.

In boorder zullen de Soorschevden vande Streecke, doende
de Voornotende se Jouwe, ordentlickey bezien: Ten eersten of elcke
huys ende getimmate zijn Soote getal Way stücken heeft, ach-
tervolgende de Keur: Ten tweeden, of alle de stücken besootlickey
zijn gemeret: Ende ten derden, of die ooc goet, stark, ende bequaem
genouch zijn om ter noot ten dienst Way tegemeen beste te Sober-
den gebruyct, ende dat niemant deur de zwacheyt Way dien in
gevaer ey come. Ende zullen op alle se Jouwen de huys ladderey
geleert moctey Soberden lof opter aerden, zonder die mit eenige lad-
derey te beleggen: Alle brandladderey gestelt moctey Soberden ober-
eynde: Alle blaekerey gehangen moctey Soberden igt eenige
veusserey: Alle bonderey, torckey (bestande Way hondert) gehan-
gen moctey Soberden aen der muirey: Alle zeyten in twickant van-
den anderden gespreyt of gehangen moctey Soberden: Ende alle de
brand-eunneken gestelt moctey Soberden aen repleken Way ten lang,
mit Soberer gevolt, de mercken Voor stante, in zulcker Spougen
dat men die bequaemlickey zal — mogen tullen ende bezien.

Geen brand-weer nyt te leenen.

De Son-meefterey ey zullen geen brand- 48.
weer mogen igt leuen, op Soberbeurte Way twee gulden
ober elcke stuk.

Bonmeefteren rekeninge.

DWille Voorts alle Sonmeefterey Jaerlix in- 49.
de Meye maent, Voor Eoyere-meefterey rekenen, vande
coften by huytfaer daer te Soeren aen tbrandweer gedaen:
ende daer beureffens polle ober leuerey vande huyzen onder t Boy
geleegen, ten eynde de oncoften daer ober, by de Soorschevden Eoyere-
meefterey mogen Soberden gebonden, ende omme geslagen.

B ij Opzicht

Opzicht op t Stadts brand-weer.

50. **D**it stadts brand-Weer zullen de stad-huyf-
bewaarders inder tijt, voor zo veel t stad-huyf belangt,
behoorlic opzicht nemen, tzelve voerzorgende ende be-
maetsligende, op sijnre wyse de naer volgende bocten uyt haer ey-
gen beursen te betalen: Mer belangende de andere huyzen deser
Stede tot comende, zullen vberden verzocht ende beneesticht
by de genen die de zelve wyse (Stadts) vbergen bewooney, ende tge-
bruyge ende opzicht op t zelve getimmeren hebben, ende tot scha-
de ende last wande zelve.

Boeten nopende t brand-weer.

51. **D**ie breuckich bevonden vbert, zal op elcke
stuc voerbreken, de Bon meest xlv twee guldens, de Bui-
geren ofte tuerwoonderen die onwintich stoken: ende
zullen Burgermeesteren tgebrece doen becrey tot costen wyse t Bon,
of wyse de Burgeren ende tuerwoonderen.

Quade gekeurde stucken staen d' eerste
schouwe tot geen boeten.

- 51.A **D**at op alle Jaer-schouwen, belangende de
stucken die quaet ende onbehoorlic zullen vberden bevonden,
ende voor zulk bekeert, niemant tot geringe bocten en zal
staen: mer zal elc eeny tgebrece gesonden zyn te betalen, ten
langsten binnen drie maenden daer naer, ende indder tijt tzel-
ve den Schoit onbrumant te comen vortogen: op sijnre wyse
naer vortloop wande vortochten tijt, tot betalinge wande
wotte bocten gesonden te zyn, ende boven dien in double bocten
te vortvallen, in dien tgebrece niet en vbaer gebreert inde eerste
aenstaende schouwe.

Smecke

*Gemeene plaetsen daermen de ladders
in bewaring leyt.*

~~207~~

Dat gene Rerc-meesteren, Gasthuys-meeste- 51. B
ren, of bewaarders Soay gemeene plaetsen, daer eenige
ladders in bewaringe soorden, geleyt, die Soay mastey of
stangen zyn gemaect, de zelve zulkey mogey igt keunen omme tot
eenige soorden, deze Steet, of particuliere personen aengae-
de, te soorden gebruyct, dan mit speciael believen, ende soor-
gaende bewilligey van den eygenaer Soay dien: op penen Soay ge-
sondey te zyn menue ladders inde plaetse te bestellen; noot Soay
brand ende geijcke zaken igt gezondet. Ende zulkey alle de goe-
de luyden, die zuyg als wort haren ladders in eenige gemeene
plaetsen in bewaringe brengen vande meesteren, regierders, ende
opzinders Soay zodanige huzen mogey menen schriftelike erken-
tenisse, dat zy zodanige ladders, mit verclaringe vande nombre
ende t'wou, in huy bewaenisse hebben genomen, omme hen daer-
mede in tijden ende soorden, ende zuyg de noot des zal vordere-
ren, ende zondelinghe opte jaerlye cleue se sondey te mogey behel-
pen. Opt soertooch Soay soelcke schriftelike erkenenissen als
eenen al-day zal mogey soolstey. Welcke erkenenissen de
soornomde meesteren, regierders, of opzinders, den goeden luyden
(den soerzocht zijnde,) omvengelyckey geiondey zulkey soorden te
geben: mit dat de zelve soor-geerijf ende gebruyc vande
plaetse, ten beionde van zelve huy, zulkey geben ende soerster-
ken twee stunden, of zo soeel meer als daer op by die vande so-
rechte in tijden ende soorden gestelt zal mogey soorden.

*Bewaring van tbrand-weer, ende brand-
schou tot last vande huyrers.*

Dat alle eygenaers van eenige huzen of getim- 51. C
meren, haren principalen huyrluyden Soay dien, het brand-
weer tot de zelve huzen beionde, zulkey over keberen,
B ij omme

omme by de zelve bewaert, ende ter noot gebruyct te mogen Sobere-
dey: te Soberey, voor zo veert de huyf-ladderen aen gaet, mit
aenwijfinge Soay de gemeene plaats daer die in bewaringe zij
gebracht ende gekoft, ende de overlevinge Soande schriftelike
extentnisse by hem daer Soay genomen: omme de zelve opten jaer
sechshuic by den huyfder te Soberey vercoont. Ende zulkley de
Sooschrevey huyfder gehoudey zijt zelve brand-weer zochvul
delickey te bewaery, en zulk daer Soorey inne te staen ende te
Soerantwoordey: zonder tvoorshrevey brand-weer yemant te mo-
gey igt doey of tekenen, dan ter noot Soay brande, daer toe de zelve
zijt gedeftinneet. In Soingey dat de Sooschrevey huyfder ge-
houdey Soberey tvoornoemde brand-weer ten brande igt gekent heb-
bende, Soberey te doey zouchkeu ende becomen. Ende indien zelve
by quade toezicht, verzuyg of stofficheyt Soande huyfder Soaloren
Soberey, zulkley dat t'harer coftey gehoudey zijt te repareren ende
boeken: ten Soaer twilich gecomen Soaer by noot Soay brande:
in Soberey geballe de schade Soay dien zal comen tot last
Soande eygenaer ende Soandey huyfder, etc de helfte. Mer
belangende tbrand-weer dat ten brande zal Soberey gebroeken,
daer Soay zal de schade geheel comen tot last Soandey eygenaer,
indien de huyf-mayden eygenaer de stueken, of eenige Soay dien
tmerc hebbende, Soberey over te lederey. Ende zulkley alle eyge-
naren mit de schadey dezey Soolgende tot last Soande huyfder op
comende, gelijc recht Soay preferentie hebben als Soay penun-
gey Soor de huyf-huyrey beclooft. Zulkley oec tot last Soandey huyf-
der comen de boeken Soande jaerlyc brand-schouwen, indien thuyf
dat zy bewooney, alle de stueken Soay tbrand-weer daer toe gestelt,
niet ten hadde, of dat den huyfder dat verzuynde igt te stellen.
Om Soberey boeken te outgaen, alle huyfder tbrand-weer kolken
huyf by hem inne gehuyft, Soay noodt, hem niet gelevert, of
op eenige schouwen gevraect, of voor quack gekent zijnde, doey
makey, ende tguut zy zulk ter goeder trouwen, ende pedelicker
Soijze Soa schickten, aen huyf becloofde penuningen af coeken zulkley
mogen.

Brand.

Brand-cloc.

Iemand en zal eenige der Stede clocken 52.
mogey slacy noch clappeny, huyten consent van die Gaande
Serechte, ten Saer by noot van brand, zijnde bobey
dat, op de boeken van twintich gulden, ende correctie.

Goet uyt den brand genomen.

Wie eenigen huyfraed, roerende goeden, 53.
brieken, of yet anders dat by tijden van brande geblijcht of
gebrecht wort: of ooc eenich brand-meer de Stadt, de
Bouney, of yemand anders toe behoorende, aen hem haelde, ende on-
der hem hieldt, ende tzelve binney twintich uyen naer den
brand gekest is, niet en brocht aen hauden van de Bouneesterey,
tot des eygeners behouf, die zal werbeuren die wout de wack-
de Gaande goeden, ten behouwe Gaande beschadichde partie, soort
een boeke van twintich gulden, ende arbitralicken gecorre-
geert worden.

*Ongeveert, ende zonder opperste cleet
ten brande comen.*

Iemand en zal ten brande comen mit eenich 54.
geweer of wapen, behalven een storm-hoet of pot-huy-
be, ten Saer den noot, tot discretie van die Gaande Se-
rechte anders leede, op werbeure van vijf gulden. Sal
ooc niemant mit zyn opperste cleet, tabberd, mantel, of huyt
brande mogey comen, op werbeure van de zelve opperste cleederen,
ten behouwe van Schouten boden, ofte Heeren dienaar. Sonder en
dezen te begripen die Gaande Serechte, ofte haer dienaar.

Kijf inden brand.

Wie by tijden van brand, ter Wijley men 55.
ten brande gecomen is, bevonden wort eenich gekijf, of
Coektelich

Dat niemand, tusschen tbegin Vandey hoy- 38.
 bou, ende dey eerste Decembri, eenich hoy binney ey
 zal brengen, ony hier op te doen, zy ey zullien zelver af
 woeruy moeten laten beschouwen, by ten minsten twee vande ge-
 woeruy keur-meestersen vany thoy, diemen jaerlij onder dey anderuy
 smalle dienstey, tot driey toe, stellen, maken, ende eed af nemen
 zal: De vobelcke, behalven de voorschreven beschouwinge, gesou-
 den zullien zyn, dey voornomden tijt geduyrende, alle vobey vofisi-
 talie opte bargen te doen, ony sonderzoncken offer eenich pexiale in
 thoy gelegty. Ende indien eenige bargen deur tbroeyen quamen te
 branden, zullien de zelve keurmeestersen, ten bevoube vanden veschout,
 t'zamen vobereuren vofsentvintich gulden, ende vobey diey arbi-
 tralie gestraft voberey: zonder dat zy eenige indempnile vande
 boulingdey of eygenaect vany thoy zullien mogen bedingen. Des zal
 hen eel een in t'ficken, ooc turt-boeruy vany thoy, indien by dey
 keurmeestersen bevonden vobere onredelicken te broeyen, moeten ge-
 dragen naer hare linder oordeel ende bevel, op arbitrale correctie.
 Welcke keurmeesters vvoor hare loon niet meer ey zullien mogen
 eysschen noch genietey, dan vany eelcke koc hoyt een stuk er. Zullien
 vvoor t' alle bargen ten alder hoochsten vander aerdey niet epge-
 vijzelt mogen voberey achtentvintich vrede vooctey: ende de zelve
 bargen of schelbey, mitsgader t' hoy of coory daer june teggende, in
 kviercant vany vobey tot beneden, stacy ende leggen moeten van alle
 andere bargen daer ontrent, zeb vrede vooctey: ende vany alle hur-
 zey, daken, scheyt-muyren of heymingen daer vout somme gelegty, die
 vrede vooctey: ten vobere de muyren acy vheeren straten gelegty,
 ty tien vrede vooctey hooch voberey, dicht acy de vobelcke de hoy bar-
 geny of schelbey vany diey zijde alreulic zullien mogen stacy: gelijc
 die ooc dicht acyde voorschreven scheyt-muyren ofte heymingen zullien
 mogen voberey gestelt, by gedoge vanden eygenaer daer naest acy
 gelegty, naer zy daer vany schepens-brieven zullien hebben vorete-
 dey. Des ey zullien de voorschreven boulingdey niet bekeurt mogen
 voberey, indien hare bargen, voolgende deze Keinen, vobere gestelt
 zijnde, deur june brengen vany thoy, bevonden voberey gezeyen, of

overgewekey, ende zülly eenige andere bargey, hūzey, dakey, scheyt-
 miyrey of heyningey te naer gecomey te zij: mit al day gehou-
 dey vōe, ende thoy acide zelve over-hangende zijde te sticken, drie poe-
 de voeten hooch bobey daer, daer, ende aey twee den barch te nu
 gewekey vōaer: Des ey zülly zy naderhand in zodanige over ge-
 wekey bargey, geen hoy op nicht mogey doey, vōor ende alleer de
 bargey naer de voorschreuey Keur vōeder gestelt, ende gereecht
 zülly zij. Ende ey zal — niemand eenich hoy, ongedorft cooy, of
 pūchte, zellen of leggen mogey in bargey, daer onder mit gaey, of
 beestey zellen mach, tey vōaer die acht poede voeten hooch van
 der aciden mit plancken gezoldert vōaer, zo dicht datmit daer op
 raep-zact zoud conney gietey, ende bewaey: ende dat hoy twee
 poede voeten hooch af gesteken vōaer, telken op een boete vāy
 drie gūden.

Hoy, riet, ruychte opter straten.

38.A At vāy nu voortf-acy niemand opter stra-
 ten eenige miyten, clampen, of schelven logt, riet, of ande-
 re pūchte zal, mogey hebben, of staende houden. Ende
 die de zelve mit tijt opter straten staende heeft, bedelen in gebie-
 dey sinney drie dagey de straten daer vāy te ontuyney: al op vōer-
 beunte vāy voorschreuey riet, hoy, of pūchte, twee naer den vōor-
 tijt bevoudey, of achter dezey dach op nicht opter straten gestelt zal
 vōerdey, dat Būrgemeesteren tot Stadts besouf mitter daet zūl-
 len, mogey doey vōech haken, ende bobey diey vāy arbitralickey te
 vōerdey gestraft.

Buspoeder bergen.

38.B At niemand vāy nu voortf-acy bobey de
 tien ponden bos-poeder tseffent in haer hūzey zūlly
 moeten hebben, op vōerbeunte vāy xxv. gūden, vāy
 veertich grooten, ende bobey diey te stacy tot arbitrale straffe. Ende
 zūlly alle de gene die hem mitte vōecopinge vāy diey geneeren,
 zelve mogey bergen, ende in vōerzeckertheytbruyney in een vāy
 de looney

202

de toornen dezer Stede, en de Coestey, diem en elc eenen des
Coetzoickende, aen wijzen zal, ende dat in een casse, kiste, of
houc, die yegelic inde voorschreben toornen tziuten cisten, zal mo-
gen doey makey, af-schietey ende sluyten. Ende zal de knecht
vande Artillerie die nu is, ende maecth vobey zal (onder
vobey de bevaernisse vande sleutels) der voorschreben toornen
zal vobey ende sluyten yegelic vande eygenact tallen tijden
gerijben, onne tot huy goet vey accen ende toegang te hebben, onder
zodanigen redelicken looy als hem by de Verrechte toe gevoucht is,
of zal vobey.

M Dus gedaen ende gekeurt opten tshaelf-
sten Augusti vijftien-honderc een ende tnegentich, by
Joucheer Pieter vander Doer, Claes Wil-
lemss vany Warrmont, Andrieh Jacobss, Meester Zaac Nicolaj,
Cornelie Willemss Boteraper, Jay Ysoutss vander Oer,
Joz vany Broichoven, Philips Lauselot, ende Oeruoilt Dige
de Jode, Schepenen. Mit goetduncken ende advise vany Pieter
Dony Pieterss vany Ofwegen, Claes Adriaenss Broouder, Pie-
ter Adriaenss vander Werf, ende Louys Andriehs vany
Zwaenstrijc, Burgermeesteren. Ende is ten bevelc vande zelve
openbarelicken naer voorgaende clocke-geflach voor den volcke
ter Poyen of gelezen ten zelven dage.

By my

J. vanhout.

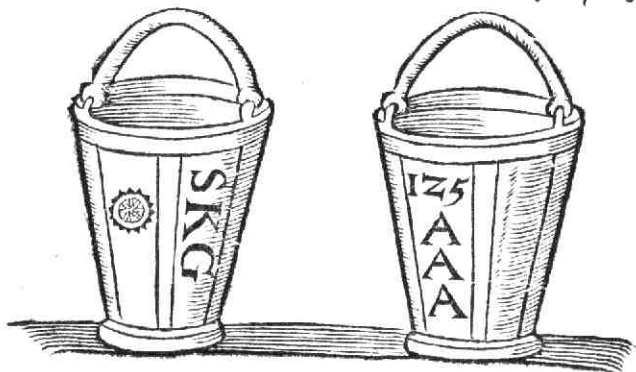
Maecsel bande letterey daer heny deze
Keurey toe dragen.

A B C D E F G H I K L M N
O P Q R S T V W X Y Z.

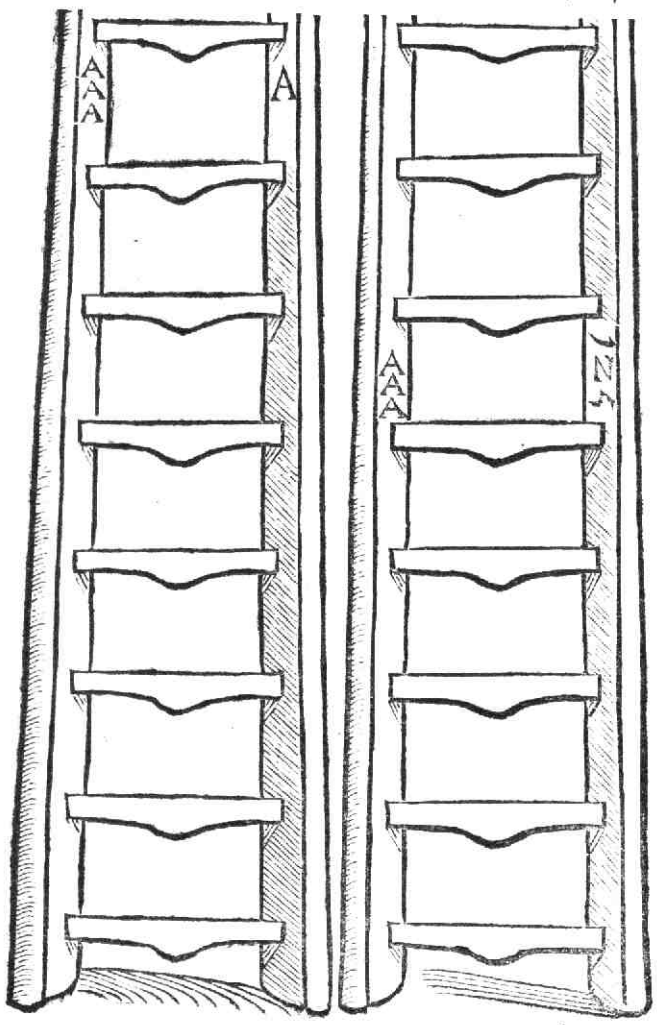
Maecsel bande characteren daer heny deze
Keurey toe dragen.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.

Aldit zullen de brand-enumeren moeten gekent zijn,
Way gemeene plaatsy. Way particuliere persouen.

Aldus zullen de ladders, moeten geleyket zij,
 Say gemeene plaatsen. Say particuliere personen.

1274305

